

Strasbourg, 2022.2.15.
COM(2022) 60 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

A Bizottság hozzájárulása az európai védelemhez

1. Bevezetés

A mai világban az Európai Unió fokozott globális instabilitással és geopolitikai súrlódásokkal néz szembe, amint azt a hamarosan bemutatásra kerülő uniós stratégiai iránytű előkészítéseként 2020 novemberében elvégzett első átfogó uniós fenyegetettségelemzés is megállapította. A szomszédságunkban és azon túl tapasztalható konfliktusok és válságok közvetlen hatást gyakorolnak saját biztonságunkra, míg társadalmaink és gazdaságaink kifinomult hibrid fenyegetések, többek között külföldről indított kibertámadások és dezinformációs kampányok célpontjává válnak. Mindeközben az éghajlati válság és a biológiai sokféleség csökkenése kihívásokkal jár általában véve a globális biztonság, különösen pedig a polgári-katonai műveletek szempontjából.

A szárazföldi, légi és tengeri határainkon és azok közelében, valamint a kibertérben, a fontos tengeri útvonalak mentén és a világűrben zajló események mind arra intenek, hogy javítanunk kell felkészültségünket, képességeinket és rezilienciánkat. Ezenkívül az Egyesült Államok és Kína közötti egyre gyorsuló technológiai verseny közepette az Európai Uniónak növelnie és biztosítania kell technológiai előnyét. Az Uniónak lépést kell tartania a geopolitikai kapcsolatok alakulásával és környezetünk változásával, valamint meg kell erősítenie és fel kell gyorsítania kollektív képességeit az alapvető uniós értékek és a polgárok védelmének és biztonságának garantálása érdekében. **Az európai védelem minőségi változása szerves és nélkülözhetetlen elem ahhoz, hogy garantáljuk az Unió és az uniós polgárok biztonságát az elkövetkező évek és évtizedek távlatában.**

A jelenlegi és a múltbeli események arra figyelmeztetnek, hogy az európaiaknak szorosabb együttműködést kell folytatniuk a védelem terén annak érdekében, hogy garantálják saját biztonságukat, és erősebb biztonságsgszolgáltatóvá váljanak mások számára, az Unió egyedülállóan gazdag eszköztárát felhasználva. Az EU már most is tevékeny szerepet vállal a keleti és déli szomszédságunkban, valamint Afrika – mint szomszédos kontinensünk – különböző régióiban kialakult számos nyitott és befagyasztott konfliktus rendezésében. **Az orosz katonai jelenlét közelmúltbeli növelése Ukrajna keleti határa mentén, Belaruszban és a Fekete-tenger térségében,** valamint az európai biztonsági architektúra megzavarására, megosztására és átformálására irányuló moszkvai kísérletek veszélybe sodorják a szabályokon alapuló nemzetközi rendet. Egyúttal arra is emlékeztet, hogy meg kell erősítenünk az európai védelmet, szorosan együttműködve az Észak-atlanti Szerződés Szervezetével (NATO). Az **afganisztáni** nemzetközi katonai misszió 2021. augusztusi hirtelen megszüntetésének tanulsága az, hogy Európának jobban fel kell készülnie a komplex stabilizációs feladatok és a hirtelen előálló szükséghelyzetek önálló kezelésére. Megtapasztalhattuk, hogy az instabilitás hogyan válhat a terrorizmus táptalajává és hogyan készítheti távozásra az embereket, valamint hogy a globális és regionális hatalmak hogyan használhatják fel az ilyen helyzeteket befolyásuk növelése és az erőforrásokhoz való hozzáférés megszerzése céljából. A helyzet összetettségét tovább fokozza, hogy az éghajlatváltozás miatt az államokon belüli és államok közötti konfliktusok valószínűsége többszörösére nő.

Ugyanakkor az EU-nak fokoznia kell saját felkészültségét, képességeit és rezilienciáját polgárai jobb védelme érdekében. **Egyre jellemzőbb, hogy az EU biztonságát fenyegető veszélyek nem**

pusztán katonai jellegűek. Egyre súlyosabb, a kritikus fontosságú szervezeteink ellen irányuló kibertámadásokkal kell szembenéznünk, amelyek ipari üzemeket, energiaellátási létesítményeket, önkormányzatokat és kórházakat bénítanak meg, míg a külföldi információmanipuláció és beavatkozás demokráciáink velejéig hatol. A Lukasenko-rezsim által államilag támogatott hibrid támadás, amely politikai célok elérésének eszközeként használta fel a migránsokat, egyértelműen példázza azon hibrid kampányok folyamatosan változó természetét, amelyek megzavarásunkra, kényszerítésünkre és manipulálásunkra irányulnak anélkül, hogy átlépnék a fegyveres agresszió küszöbét. Az EU humanitárius segítségnyújtással, harmadik országokkal kapcsolatos diplomáciai szerepvállalással, tagállamaink támogatásával és a felelősök szankcionálásával reagált erre a helyzetre. A Covid19-világjárvány ezzel egyidejűleg rávilágított, hogy javítanunk kell a rezilienciát is, hiszen 2020 elején a fegyveres erőknek kellett logisztikai, biztonsági és orvosi segítséget nyújtaniuk a polgári hatóságok számára. Ebben a gyorsan változó környezetben **az Európai Uniónak tovább kell javítania felkészültségét, képességeit és rezilienciáját, különösen a sokkelyelő mechanizmusok megerősítésével és eszköztárának bővítésével valamennyi érintett ágazatra kiterjedően.**

A tagállamok arra törekednek, hogy a 2022 márciusában általuk elfogadandó új uniós **biztonsági és védelmi stratégiai iránytű** (a továbbiakban: stratégiai iránytű) révén határozottabban tudjanak fellépni valamennyi fenyegetéssel és kihívással szemben. Ez a dokumentum meghatározza majd a következő évtizedre vonatkozó közös stratégiai jövőképet, és felvázolja, hogy az EU miként fogja növelni a különböző válságokkal és kihívásokkal kapcsolatos cselekvési és reagálási képességét; megvédeni érdekeit és polgárait; megvalósítani a szükséges képességek és technológiák közös kifejlesztésére irányuló beruházást és innovációt; valamint elmélyíteni az uniós értékeken és érdekeken alapuló partnerségeket. A jelen közlemény az Európai Bizottság további hozzájárulása ehhez a munkához.

Az Európai Uniónak most kell cselekednie annak érdekében, hogy a jelen körülmények között fokozza védelmi képességeit és felvértezze magát a jövőbeli harctereken való helytálláshoz szükséges eszközökkel, köztük olyan korszerű technológiák új generációjával, amelyek képesek kezelni a hálózati összekapcsoltságon és a mesterséges intelligencián alapuló kiber-, hibrid, úrbeli, kollaboratív, illetve autonóm rendszerekből eredő fenyegetéseket. Ugyanakkor a védelem, az úripar és a biztonsági ágazat együttesen olyan **csúcstechnológiai ipari ökoszisztémát** alkot, amely nemcsak Európa nyitott stratégiai autonómiájának és technológiai szuverenitásának motorja, hanem a növekedés és az innováció fontos hajtóereje is. Az Európai Unió polgárainak biztonságához való hozzájáruláson túlmenően az európai védelmi ágazat ugyancsak hozzájárulhat a világjárványt követő fenntartható **gazdasági helyreállításhoz** és egy olyan ökoszisztéma átfogó innovatív jellegéhez, amely képes nagymértékben előrelendíteni a zöld átállást és pozitív továbbgyűrűző hatásokat kiváltani a polgári ágazatban.

Céljainkat csakis akkor érhetjük el, ha **közösen fejlesztjük, szerezzük be és üzemeltetjük a katonai felszereléseket.** Az EU új eszközöket és megoldásokat¹ vezetett be a régóta fennálló széttagoltság felszámolása érdekében, amely visszaveti Európa védelmi ágazatának

---

¹ Beleértve az Európai Védelmi Alapot, az állandó strukturált együttműködést (PESCO) és a koordinált éves védelmi szemlét (CARD).

hatékonyságát és csökkenti az EU és tagállamai azon képességét, hogy kiépítsék a védelmi képességek következő generációját, amely döntő fontosságú lesz Európa jövőbeli biztonsága, valamint azon képessége szempontjából, hogy garantálja a biztonságot szomszédságában és azon túl.

A 2021–2027 közötti időszakra közel 8 milliárd EUR költségvetéssel rendelkező Európai Védelmi Alap (EDF)² máris minőségi változást hozott egy olyan európai védelmi ökoszisztéma létrehozása szempontjából, amely képes az Unió cselekvési szabadságát, valamint technológiai szuverenitását és versenyképességét növelő, legkorszerűbb interoperábilis védelmi technológiák és felszerelések biztosítására.

E kihívásokkal teli helyzetben az Európai Bizottság továbbra is szorosan együttműködik a főképviselelővel és a tagállamokkal a következők érdekében:

- az eddig kidolgozott innovatív eszközök és kezdeményezések – például az EDF és a katonai mobilitásról szóló cselekvési terv – **hatékony és célzott végrehajtásának** biztosítása, többek között az e közleményben felvázolt számos további intézkedés révén;
- **a tagállamok közötti és az iparágak közötti szorosabb védelmi együttműködés** támogatása, a meglévő kötelezettségvállalásokkal összhangban biztosítva a szükséges pénzügyi erőforrásokat és növelve a kollaboratív kiadásokat a költséghatékonyság fokozása, az interoperabilitás erősítése, az innováció előmozdítása, valamint az ipari versenyképesség és reziliencia javítása érdekében;
- **reagálási képességünk megerősítése az akut válsághelyzetek** – többek között a kibertámadások és a hibrid kampányok –, **valamint a stratégiai területeken jelentkező hosszabb távú kihívások és geopolitikai viták kezelése érdekében**, összkormányzati megközelítésre alapozva, valamint megerősítve a kettős felhasználású termékek tekintetében, illetve a polgári és katonai ágazatok között fennálló szinergiákat a Bizottság által irányított legkülönbözőbb szakpolitikákra és eszközökre kiterjedően;
- **a NATO-val kialakított szoros kapcsolat** fenntartása és megerősítése, összhangban a vállalt kötelezettségekkel és az együttes nyilatkozatok keretében elfogadott, az EU–NATO együttműködésre irányadó elvekkel, valamint az egyéb kulcsfontosságú nemzetközi partnerekkel, például az Egyesült Nemzetek Szervezetével (ENSZ), továbbá a hasonló gondolkodású kétoldalú partnerekkel, köztük az Amerikai Egyesült Államokkal, Norvégiával³ és Kanadával kialakított kapcsolatok fenntartása és elmélyítése.

Ebben a folyamatosan változó geopolitikai és technológiai környezetben, valamint a 2022. március 10–11-én Párizsban sorra kerülő informális csúcstalálkozóra készülve ez a közlemény **konkrét új intézkedéseket és kezdeményezéseket vázol fel számos kritikus területen**, és azonosítja a versenyképesebb és harmonizáltabb európai védelmi piac fő sikertényezőit, többek között a következőket:

---

² PE/11/2021/INIT.

³ Az Európai Gazdasági Térség tagjaként.

- az uniós együttműködés keretében zajló védelmi kutatásra és az így fejlesztett képességekre irányuló beruházások fokozása;
- a polgári és védelmi kutatás és innováció közötti szinergiák előmozdítása és a stratégiai függőségek csökkentése;
- az uniós együttműködés keretében kifejlesztett védelmi képességek közös beszerzésének ösztönzése;
- a tagállamok felszólítása az exportellenőrzési gyakorlatok további észszerűsítésére és egységesítésére, különösen az uniós kereteken belül kifejlesztett védelmi képességek tekintetében;
- a világűr biztonsági és védelmi dimenziójának megerősítése uniós szinten;
- az európai reziliencia javítása, többek között a kiberbiztonság megerősítése, valamint a kiber- és egyéb hibrid fenyegetések elleni fellépés, a katonai mobilitás fokozása és az éghajlatváltozással kapcsolatos kihívások védelmi vetületeinek kezelése révén.

Ezen építőelemek mentén, továbbá a belső és külső szakpolitikák – köztük a biztonsági unióra vonatkozó 2020. évi stratégia keretében megerősített intézkedések – közötti szinergiákat kihasználva a Bizottság az elkövetkező években is aktívan részt vesz majd az **európai védelmi unió** kiépítésének folyamatában, célzott kezdeményezéseket és projekteket indítva, valamint felhasználva a rendelkezésére álló eszközök teljes tárházát az előttünk álló gyorsan változó, többretegű fenyegetésekkel szembeni megerősített fellépés érdekében.

2. Az uniós együttműködés keretében zajló védelmi kutatásra és az így fejlesztett képességekre irányuló beruházások fokozása

Az EDF **ambiciózus, kiegyensúlyozott és inkluzív program**, amely biztosítja a tagállamok nagy fokú szerepvállalását annak érdekében, hogy a finanszírozott projektek kielégítsék a fegyveres erők operatív igényeit, megnyitva az utat a gyártás és a beszerzés előtt. Az EDF keretében nyújtott **támogatás feltételrendszere** megőrzi a piac nyitottságát, ugyanakkor erősíti az európai védelmi ipar versenyképességét, valamint védi az EU biztonságát és stratégiai érdekeit.

2022 végéig az Európai Bizottság 1,9 milliárd EUR-t ruház be a védelemmel kapcsolatos kutatási és képességfejlesztési projektekre a tagállamok részéről felmerülő képességfejlesztési igények kielégítése érdekében. Így a kritikus hiányosságok kiküszöbölésére irányuló **kulcsfontosságú, nagyléptékű képességfejlesztési projekteket indít el**, és ezzel egyidejűleg **a védelmi innovációt is ösztönzi** – különösen a résterületeken. Emellett a Bizottság az induló vállalkozások és a kis- és középvállalkozások (kkv-k) határokon átnyúló részvételét fokozó kisebb projekteket és nyílt pályázati felhívásokat is tervez, és a 2021. évi költségvetésének 8 %-ig terjedő részét a forradalmi védelmi technológiák finanszírozására, mintegy 6 %-át pedig kkv-knak szóló nyílt pályázati felhívásokra fordítja. Az 1100 pályázó 48 %-át és a 2021. évi EDF pályázati felhívásokhoz⁴ kapcsolódó teljes forrásigény⁵ 20 %-át a kkv-k adják. A Bizottság

---

⁴ Az elődprogramnak számító európai védelmi ipari fejlesztési program (EDIDP) keretében 2020-ban – amely év vonatkozásában rendelkezésre állnak eredményadatok – a kkv-k a pályázók 35 %-át tették ki, és a 26 projekt teljes

továbbra is EU-szerte előmozdítja a kkv-k részvételét, többek között azért, hogy ösztönzi a leginnovatívabb és legversenyképesebb kkv-k ellátási láncokba való integrációját.

A **2021-ben** közzétett első pályázati felhívások **már is mintegy 700 millió EUR-t irányoznak elő olyan nagyszabású és összetett védelmi platformokkal és rendszerekkel kapcsolatos projektekre**, mint például az új generációs harci rendszerek, a szárazföldi járműflotta, a többfunkciós és moduláris nyílt tengeri járőrhajók és a ballisztikusrakéta-védelem.

Emellett **két nagy, kiemelkedő stratégiai jelentőségű képességfejlesztési projekt** – fejlesztési előprogramja⁶ keretében – **összesen mintegy 140 millió EUR vissza nem térítendő támogatásban részesült**. Az európai közepes repülési magasságú, hosszú repülési idejű, távirányítású légijármű-rendszer (MALE RPAS) támogatást nyújt egy közepes repülési magasságú, hosszú repülési idejű drón kifejlesztéséhez, valamint hozzájárul a tagállami fegyveres erők stratégiai eszközeinek számító drónok technológiai szuverenitásának kialakításához. A biztonságos európai szoftverirányítású rádió (ESSOR) a védelmi szempontból biztonságos kommunikációs technológiákra vonatkozó európai szabvány létrehozásával fokozza majd az interoperabilitást. A támogatásban részesülő érdemi projektek ezeken túlmenően a vezetésre és irányításra, a mesterséges intelligencián alapuló döntéshozatalra, az együttműködésen alapuló hadviselésre, a kibervédelemre, illetve a világűrbe telepített megfigyelésre összpontosítanak.

A védelmi képességek kifejlesztése hosszú távú folyamat, amely összehangolt és előzetes tervezést igényel. **Az EDF stratégiai irányvonalát a védelmi képességekre vonatkozó prioritások határozzák meg, amelyekről a tagállamok együttesen állapodnak meg a közös biztonság- és védelempolitika (KBVP) keretében**, konkrétan a képességfejlesztési tervvel összefüggésben, összhangban az egyéb uniós védelmi vonatkozású kezdeményezésekkel, például a koordinált éves védelmi szemlével (CARD) és az állandó strukturált együttműködéssel (PESCO).

Emellett az átláthatóság és a kiszámíthatóság biztosítása érdekében – különös tekintettel a nemzeti védelmi költségvetések tervezésére – a Bizottság kidolgozta a következő négy évre szóló **indikatív és rugalmas többéves tervet**, amelyet a fejlemények tükrében évente felül kell vizsgálni. Ez a terv garantálja az együttműködésen alapuló védelmi képességfejlesztési projektek következetességét és a munkaprogramok koherenciáját az EDF teljes időtartama alatt, ugyanakkor átláthatóságot és kiszámíthatóságot biztosít. Ezzel összefüggésben a Bizottság és a tagállamok változatlanul törekednek a többéves terv megerősítésére, **figyelembe véve a stratégiai iránytű elfogadását követően a tagállamok által prioritásként azonosítandó kulcsfontosságú képességeket és stratégiai támogató eszközöket**.

Katalizátorhatásának köszönhetően az EDF továbbra is elősegíti az európai védelmi technológiai és ipari bázist (EDTIB) támogató célirányos védelmi beruházások és a tagállamok által közösen

---

finanszírozásának 30 %-ában részesültek, és ebben az értékben még nem szerepelnek a gyakran kkv-méretű alvállalkozók.

⁵ Az alvállalkozókat is beleértve.

⁶ Az európai védelmi ipari fejlesztési program.

elfogadott prioritások érvényre juttatása szempontjából kedvező feltételek megteremtését az EU-n belül. A védelmi képességekkel kapcsolatos nagyszabású projektek kidolgozásának hatékonyabb támogatása érdekében az EDF félidős felülvizsgálata keretében meg kell vizsgálni a többéves munkaprogramok lehetőségét. Nem kevésbé fontos **annak biztosítása, hogy az egyéb horizontális szakpolitikák** – például a fenntartható finanszírozással kapcsolatos kezdeményezések – **illeszkedjenek az Európai Unió arra irányuló erőfeszítéseivel, hogy az európai védelmi ipar számára megkönnyítse a finanszírozási eszközökhöz és a beruházásokhoz való megfelelő hozzáférést.**

Az EDF keretében folytatott együttműködés és a védelmi belső piac integrációjának további fokozása érdekében a Bizottság továbbra is együttműködik a tagállamokkal a védelmi vonatkozású termékek EU-n belüli transzferéről szóló 2009/43/EK irányelv⁷ által kínált lehetőségek kiaknázása érdekében, hogy megkönnyítse az uniós finanszírozású, együttműködésen alapuló projektekhez kapcsolódó transzfereket. A 2009/43/EK irányelvben foglalt szabályokkal és eljárásokkal kapcsolatos tanácsadás, valamint a tagállamok közötti konszenzus kialakítására irányuló munka révén a Bizottság törekedni fog arra, hogy egyszerűsítse a védelmi vonatkozású termékek transzferét a belső piacon, különösen az uniós finanszírozású, együttműködésen alapuló projektek keretében, valamint hogy megkönnyítse a bevált gyakorlatok cseréjét.

Az együttműködésen alapuló védelmi beruházások koordinációjának, fókuszának és szintjének növelése elengedhetetlen az EU-n belüli védelmi kiadások általános hatékonyságának javításához, figyelembe véve ugyanakkor a meglévő kötelezettségvállalásokat, például a PESCO keretében a védelmi költségvetések rendszeres növelésére vonatkozóan tett kötelezettségvállalásokat. A stratégiai védelmi képességek közös kiépítésének elengedhetetlen előfeltétele az összehangolt tervezés, valamint a közös védelmi kutatás-fejlesztési prioritásokra irányuló uniós és nemzeti közberuházások végrehajtása.

Mindezek alapján a Bizottság **további ösztönzőket dolgoz ki a védelmi stratégiai képességekre irányuló, együttműködésen alapuló tagállami beruházások ösztönzése érdekében, különösen az európai uniós együttműködési keretek között kifejlesztett és/vagy beszerzett védelmi képességeket illetően.** A Bizottság a **multinacionális védelmi képességfejlesztési projektekkel** kapcsolatos fejleményekre, akadályokra és lehetőségekre vonatkozó észrevételeket tartalmazó fejezettel fogja kiegészíteni az **egységes piacról szóló éves jelentést**, amelyet rendszerint az európai szemeszter őszi csomagjával együtt tesz közzé. Ebben az összefüggésben a Bizottság azt is mérlegelhetné, hogy miként fokozhatók az EDF keretében nyújtott társfinanszírozás biztosítására és koordinációjára irányuló kollektív tagállami erőfeszítések a kedvezőbb ár-érték arány elérése érdekében.

További lépések

- A Bizottság az EDF-en keresztül a továbbiakban is aktívan ösztönzi a tagállamokat arra,

⁷ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/43/EK irányelve (2009. május 6.) a védelmi vonatkozású termékek Közösségen belüli transzferére vonatkozó feltételek egyszerűsítéséről.

hogy a stratégiai iránytű elfogadását követően folytassák a stratégiai védelmi képességekkel kapcsolatos prioritások és támogató tényezők meghatározására irányuló munkát, a felülvizsgált képességfejlesztési tervre és a koordinált éves védelmi szemle eredményeire építve. Hozzájárul a védelmi tervezés és a kollektív kiadások összehangolásához azok továbbfejlesztésének támogatása érdekében.

- A Bizottság további ösztönzőket dolgoz ki annak érdekében, hogy előmozdítsa a stratégiai védelmi képességekre irányuló, együttműködésen alapuló tagállami beruházásokat – különös tekintettel az európai uniós együttműködési keretek között kifejlesztett és/vagy közösen beszerzett képességekre –, és az egységes piacról szóló éves jelentésben beszámol a multinacionális védelmi képességekre irányuló projektekkel kapcsolatos fejleményekről, akadályokról és lehetőségekről.
- 2022-ben a Bizottság továbbra is együttműködik a tagállamokkal az uniós finanszírozású védelmi termékek belső piacon belüli transzferének további megkönnyítése érdekében, különösen azáltal, hogy támogatja a 2009/43/EK irányelv által kínált lehetőségek teljes körű kihasználását.

3. A polgári és védelmi kutatás és innováció közötti szinergiák előmozdítása és a stratégiai függőségek csökkentése

A Bizottság az e közleménnyel egyidejűleg elfogadott, a biztonsági és védelmi szempontból kritikus technológiákra vonatkozó ütemtervben⁸ felvázolja a kutatás, a technológiafejlesztés és az innováció fellendítésének, valamint a biztonsági és védelmi szempontból kritikus technológiák és értékláncok tekintetében fennálló uniós stratégiai függőség csökkentéséhez vezető utat.

„A 2020. évi új iparstratégia frissítése: Erősebb egységes piac kiépítése Európa fellendülése érdekében” című közleményre⁹, illetve a polgári, a védelmi és az űripar közötti szinergiákról szóló cselekvési tervre¹⁰ építve meghatározza az EU és a tagállamok további teendőit a következők érdekében:

- az EU biztonsága és védelme szempontjából kritikus technológiák azonosítása;
- a kritikus technológiákra vonatkozó, uniós szintű stratégiai és összehangolt megközelítés előmozdítása a kezdetektől fogva a kutatási, technológiafejlesztési és innovációs programok keretében;
- a stratégiai függőségek csökkentése.

Ehhez jobban fel kell ismerni bizonyos technológiák, például a félvezetők kritikus jellegét a biztonsági és védelmi ágazat szempontjából, jobban meg kell határozni a kapcsolódó stratégiai függőségeket és az esetleges enyhítő intézkedéseket, figyelembe véve a források sokféleségét és

---

⁸ COM(2022) 61 final.

⁹ COM(2021) 350 final.

¹⁰ COM(2021) 70 final.

annak eshetőségét, hogy a technológia operatív alkalmazása fennakadásba ütközhet vagy elutasításra kerülhet¹¹. A Kritikus Technológiák Megfigyelőközpontja¹² (a továbbiakban: a Megfigyelőközpont) célzott mechanizmust fog kialakítani az ilyen értékelések azonosítására, a tagállamok és az ágazat hozzájárulására alapozva. A Megfigyelőközpont megállapításai meghatározó szerepet fognak játszani az ilyen technológiákkal kapcsolatos uniós kutatás, technológiafejlesztés és innováció fellendítésében, egy uniós szintű összehangolt megközelítés keretében. Ez a munka kiegészíti azokat az általánosabb erőfeszítéseket, amelyek célja a kritikus polgári áruk ellátásbiztonságának garantálása például az egészségügy és az energia területén¹³.

A Bizottság emellett kidolgozza a **kutatás és innováció kettős felhasználását uniós szinten ösztönző megközelítést**, és az Európai Védelmi Ügynökség (EDA) által létrehozandó védelmi innovációs központtal szoros együttműködésben védelmi innovációs programot léptet életbe a kritikus technológiákkal kapcsolatos innováció és vállalkozói kezdeményezések támogatása érdekében.

Végezetül a stratégiai függőségek csökkentése érdekében a Bizottság továbbra is szisztematikusan figyelembe veszi a biztonsági és védelmi szempontokat a meglévő uniós eszközök végrehajtása és felülvizsgálata, illetve új eszközök kidolgozása során.

4. Az uniós együttműködés keretében kifejlesztett védelmi képességek közös beszerzésének ösztönzése

Az európai védelmi képességek tagállamok általi közös beszerzése jelentősen növeli az európai nemzeti fegyveres erők interoperabilitását, és előmozdítja az európai védelmi technológiai és ipari bázis versenyképességét, különösen a fokozott méretgazdaságosságnak köszönhetően.

Mindazonáltal a tagállamok egyelőre elmaradnak a felszerelések európai együttműködésen alapuló beszerzésére vonatkozó – a védelmi felszerelésekre fordított kiadások 35 %-ában meghatározott –, régebben elfogadott közös referenciaértéktől¹⁴, amelyet a PESCO keretében megerősítettek¹⁵. Az EDA szerint 2020-ban a tagállamok¹⁶ mintegy 37 milliárd EUR-t költöttek védelmi felszerelések beszerzésére (azaz új védelmi felszerelések beszerzésére). Ennek az összegnek csupán mintegy 11 %-át (körülbelül 4,1 milliárd EUR)¹⁷ fordították a védelmi felszerelések európai együttműködésen alapuló beszerzésére (azaz új védelmi felszerelések más

---

¹¹ A félvezetőket illetően lásd a biztonsági és védelmi szempontból kritikus technológiákról szóló ütemterv 2.2. szakaszát, valamint a csipekről szóló európai jogszabályról szóló bizottsági közleményt, COM(2022) 45 final.

¹² Az illetékes bizottsági szolgálatokkal és az Európai Védelmi Ügynökséggel együttműködve.

¹³ A népegészségügyi szükséghelyzet esetén a válság szempontjából releváns egészségügyi ellenintézkedésekkel való ellátás biztosítását szolgáló intézkedések keretéről szóló, 2021. szeptember 16-i COM(2021) 577 bizottsági javaslattal, az emelkedő energiaárak kezeléséről szóló, 2021. október 13-i COM(2021) 660 bizottsági javaslattal, valamint az új iparstratégia frissítéséről szóló COM(2021) 350 bizottsági javaslattal összhangban.

¹⁴ 2007 novemberében az EDA miniszteri irányítóbizottsága négy közös beruházási referenciaértéket hagyott jóvá, amelyek között szerepel a felszerelésekkel kapcsolatos összkidadások 35 %-át kitevő, a felszerelések európai együttműködésen alapuló beszerzése.

¹⁵ [EUR-Lex – 32021H1117\(01\) – HU – EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

¹⁶ Dánia kivételével.

¹⁷ Tizenegy tagállam által szolgáltatott adatok alapján.

tagállamokkal együttműködésben történő beszerzésére). Ez azt jelenti, hogy a védelmi felszerelések beszerzésére fordított tagállami kiadások zömét (körülbelül 89 %) nemzeti keretek között és/vagy harmadik országokkal együttműködve hajtották végre.

A 2020. év nem kivétel, hanem beleillik az elmúlt években tapasztalt romló tendenciába. A védelmi felszerelések európai együttműködésen alapuló beszerzésének százalékos aránya 2016 óta folyamatosan csökken, és az adatgyűjtés 2005. évi megkezdése óta a 2020. évi adat a legalacsonyabb.

Már jelenleg is létezik két olyan uniós eszköz, amely előkészíti a terepet a közös beszerzéshez. A fejlesztési tevékenységek pénzügyi támogatásának feltételeként az EDF-rendelet előírja a tagállamok számára, hogy törekedjenek tevékenységük összehangolására a végtermék beszerzése, illetve a technológia felhasználása során. A **védelmi célú közbeszerzésről szóló 2009/81/EK irányelv** kifejezetten kizárja a közbeszerzési szabályok alól a kutatás-fejlesztésen (K+F) alapuló együttműködési projekteket¹⁸. Ez a kizárás az életciklus K+F utáni szakaszaira is vonatkozik, amennyiben a közbeszerzési szerződéseket ugyanazon együttműködési projekt keretében ítélik oda. 2019-ben a Bizottság közleményt¹⁹ tett közzé, amely iránymutatást nyújt az irányelv által kínált különböző lehetőségekről az együttműködésen alapuló közbeszerzést illetően. A tagállamoknak lehetőségük lesz további támogatás igénybevételére, különösen a védelmi és biztonsági beszerzésekkel foglalkozó szakértői csoport révén.

A Bizottság célja, hogy még inkább **ösztönözze a tagállamokat az európai védelmi képességek közös beszerzésére**, azok üzemeltetését és karbantartását is beleértve. Ehhez azonban fel kell számolni a gyakorlatban felmerülő számos pénzügyi és költségvetési akadályt.

A Bizottság megvizsgálja a **hozzáadottérték-adó (hÉa) alóli mentesség lehetőségének biztosítását az uniós együttműködés keretében kifejlesztett védelmi képességek közös beszerzésének és közös tulajdonlásának támogatása céljából**. Ezeket a képességeket a tagállamok a KBVP részeként²⁰ vagy az ENSZ, a NATO és a nemzeti tevékenységek keretében végrehajtott missziókhoz és műveletekhez használhatják majd fel. Egy ilyen intézkedés különösen előnyös lehet az uniós együttműködési kereteken (az EDF-en és/vagy a PESCO-n és/vagy az EDA-n) belül kifejlesztett képességek tekintetében. Ebben az összefüggésben megfontolandó egy, az európai kutatási infrastruktúra-konzorcium²¹ mintáján alapuló jogi keret létrehozása, amely biztosítaná a tagállami konzorciumok által vásárolt és azok tulajdonában lévő felszerelések héamentességét.

Hasonlóképpen, az EDF időközi értékeléséből levont tanulságok alapján a Bizottság mérlegelni fogja az **EDF jelenlegi ösztönző mechanizmusának megerősítését annak érdekében, hogy pénzügyi támogatás** folyósításának feltételeként **a tagállamok kötelezettséget vállaljanak a**

---

¹⁸ A 2009/81/EK irányelv 13. cikke.

¹⁹ 2019/C 157/01.

²⁰ Összhangban az Európai Unióról szóló szerződés 42. cikkének (3) bekezdésében előírányzott többnemzetiségű erővel.

²¹ Az európai kutatási infrastruktúra-konzorcium olyan sajátos jogi konstrukció, amely megkönnyíti az európai érdekű kutatási infrastruktúrák létrehozását és működtetését.

fejlesztés alatt álló védelmi képességek közös beszerzésére és/vagy tulajdonlására²². Az erősebb ösztönzők biztosítanak, hogy az együttműködés a kutatás-fejlesztés szakaszain túlmutatva a beszerzés, az üzemeltetés és a karbantartás során is folytatódjon.

Ezenkívül a pénzügyi eszköztárral foglalkozó szakértői csoport munkáján alapuló **új finanszírozási megoldások** elősegíthetik, hogy a tagállamok nagyobb mértékben vegyék igénybe a már meglévő közös beszerzési kereteket, például az EDA-t vagy a Közös Fegyverkezési Együttműködési Szervezetet (OCCAR – *Organisation Conjointe de Coopération en matière d'Armement*). A Bizottság megvizsgálja, hogy az EDF-rendelet rendelkezései – például a kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzésre vonatkozó rendelkezések²³ – lehetővé teszik-e az ajánlatkérők és a közös beszerzést végző szervek pénzügyi támogatását beszerzési eljárásaik szorosabb összehangolása céljából, többek között a védelmi kutatás-fejlesztési szolgáltatások közös beszerzéséhez kapcsolódó adminisztratív/tranzakciós költségek fedezése révén.

További lépések

- 2023 elejéig a Bizottság előterjeszti a **héamentesség** lehetővé tételéről szóló javaslatot az uniós együttműködés keretében kifejlesztett védelmi képességek közös beszerzésének és tulajdonlásának támogatása érdekében, biztosítva ugyanakkor a Kereskedelmi Világszervezet szabályainak való megfelelést.
- 2023 közepéig a Bizottság a pénzügyi eszköztárral foglalkozó szakértői csoport munkájára építve **új finanszírozási megoldásokra** vonatkozó javaslatot dolgoz ki annak érdekében, hogy a már rendelkezésre álló szakértelmet kihasználva megkönnyítse az uniós stratégiai védelmi képességek tagállamok általi közös beszerzését.
- Az EDF időközi értékelését²⁴ követően a Bizottság megvizsgálja az Európai Védelmi Alap létrehozásáról szóló (EU) 2021/697 rendelet 13. cikke módosításának lehetőségét **az EDF ösztönző mechanizmusának megerősítése érdekében azokra az esetekre tekintettel, amikor a tagállamok kötelezettséget vállalnak a fejlesztés alatt álló védelmi képességek közös beszerzésére és/vagy tulajdonlására.**

5. A tagállamok felszólítása az exportellenőrzési gyakorlatok további észszerűsítésére és egységesítésére

Bár a védelmi felszerelésekre vonatkozó exportengedélyek kiadása a tagállamok hatáskörébe tartozik, döntéseiket a védelmi technológia és felszerelések kivitelének ellenőrzésére vonatkozó közös kritériumokat meghatározó tanácsi közös álláspontra²⁵ alapozzák. A közös álláspont emellett létrehozza az elutasításról szóló értesítésre és a konzultációra vonatkozó

²² Az EDF-rendelet 21. cikke (3) bekezdésének a) pontjában meghatározott jogosultsági feltételen túl, amely előírja a végtermék koordinált beszerzésére vagy a technológia koordinált felhasználására vonatkozó szándékot.

²³ Az EDF-rendelet 17. cikke.

²⁴ Az EDF létrehozásáról szóló rendelet 29. cikke szerint az alap időközi értékelését legkésőbb négy évvel az alap végrehajtási időszakának kezdetét követően (azaz 2025-ben) kell elvégezni.

²⁵ 2008/944/KKBP közös álláspont.

mechanizmusokat, amelyek a védelmi vonatkozású termékekre alkalmazott tagállami exportpolitikák konvergenciáját hivatottak fokozni.

Ugyanakkor az EU-ban a védelmi képességek közös fejlesztése ma már nem kivétel, hanem fokozatosan bevett gyakorlattá válik, így **a tagállamok előnyt kovácsolhatnak a bevált gyakorlatok nagyobb mértékű megosztásából, aminek eredményeképpen a fegyverexport-ellenőrzésre vonatkozó megközelítések egyre nagyobb konvergenciát mutathatnak.** Az eddigi munkára építve, és elismerve, hogy az export az európai védelmi ipar üzleti modelljének egyik kulcsfontosságú sikertényezője, a Bizottság szorgalmazza, hogy a tagállamok fokozatosan tovább észszerűsítsék és közelítsék fegyverexport-ellenőrzési gyakorlataikat, mindenekelőtt a közösen – különösen az EDF keretében – kifejlesztett védelmi képességek tekintetében.

Ezzel összefüggésben **a Bizottság üdvözl**i az uniós keretek között kifejlesztett képességek exportjával kapcsolatban **a Tanácsban megkezdett eszmecsere**²⁶, és arra ösztönzi a tagállamokat, hogy folytassák a megbeszéléseket az ilyen termékekre vonatkozó exportellenőrzési eljárások megkönnyítése érdekében. Ez a folyamat a közösen kifejlesztett képességekre vonatkozóan a tagállamok között létrejött két- és többoldalú megállapodások tapasztalataira is támaszkodhat.

Az együttműködés akadályozásának elkerülése érdekében ennek a munkának elő kell segítenie az egyértelmű és könnyen végrehajtható eljárások kialakítását. Hatékony exportellenőrzési intézkedéseket kell meghatározni annak érdekében, hogy az EDF által finanszírozott termékek megfelelő és versenyképes módon jelenhessenek meg a nemzetközi piacokon, megőrizve ugyanakkor a tagállamok szuverén döntéshozatali jogát, teljes mértékben tiszteletben tartva vonatkozó jogi kötelezettségeiket és figyelembe véve nemzetbiztonsági érdekeiket. A védelmi képességfejlesztésre irányuló közös projektek vonzerejének garantálása érdekében **a Bizottság egy olyan megközelítés kialakítására ösztönzi a tagállamokat, amelynek értelmében elvben nem korlátoznák egymást az együttműködés keretében kifejlesztett védelmi felszerelések és technológiák harmadik országokba történő kivitelében.** Ez a más tagállamból származó komponenseket magukban foglaló felszerelések vagy technológiák tervezett, bizonyos minimális küszöbértéket meghaladó exportjára is kiterjedhet.

További lépések

- A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy térképezzék fel fegyverexport-ellenőrzési gyakorlataik észszerűsítésének és fokozatos további közelítésének lehetőségeit, mindenekelőtt a közösen – különösen az uniós keretek között – kifejlesztett védelmi képességek tekintetében, ezáltal biztosítva az EDF által finanszírozott termékek számára a nemzetközi piacokhoz való megfelelő és versenyképes hozzáférést, a tagállamok szuverén döntéseinek sérelme nélkül.

²⁶ A nonproliférációs és a fegyverek kivitelével foglalkozó munkacsoporton belül működő, hagyományos fegyverek kivitelével foglalkozó munkacsoport (COARM) keretében.

6. A világűr védelmi dimenziójának megerősítése uniós szinten

A világűr stratégiai terület az **EU cselekvési szabadsága és biztonsága** szempontjából. Ugyanakkor egyre zsúfoltabb és vitatottabb területről van szó, amely a kiéleződő hatalmi verseny színterévé vált.

Ezeket a kihívásokat sürgősen kezelni kell. A tagállamok által a stratégiai iránytű összefüggésében jelenleg tárgyalt új uniós biztonsági és védelmi űrstratégiának elő kell segítenie az űrrel kapcsolatos kockázatok és fenyegetések közös értelmezésének kialakítását, a megfelelő válaszingykedések kidolgozását a jobb és gyorsabb válságreagálás érdekében, rezilienciánk megerősítését, valamint a világűrrel kapcsolatos előnyök és lehetőségek teljes körű kihasználását. A Bizottság a következő intézkedéseket fogja mérlegelni, anélkül, hogy ez befolyásolná a jövőbeli közös stratégia tartalmát:

Először is meg kell erősíteni az uniós űrtechnológiai eszközök²⁷ védelmét az EU űrbeli és űrből kiinduló fenyegetésekkel szembeni rezilienciájának fokozása érdekében.

Az **űrforgalom-irányításról** szóló közös közleményben²⁸ a Bizottság és a főképvisező konkrét iránymutatást ad arra vonatkozóan, hogy miként fokozható az uniós űrtechnológiai eszközök védelme és hogyan mozdítható elő a világűr fenntarthatóbb használata. A Bizottság mindenekelőtt megerősíti **űrmegfigyelési eszközeit az űrmegfigyeléssel és a Föld körüli pályán haladó objektumok nyomon követésével** kapcsolatos szolgáltatások javítása, valamint a kapcsolódó technológiák – például az automatikus ütközéshárítás vagy a mesterséges intelligencia – fejlesztése révén.

A Bizottság emellett továbbra is támogatja a **világűrbeli helyzetismerettel és a védelmi célú korai előrejelző képességekkel** kapcsolatos projektek kidolgozását. Ezek a projektek hozzá fognak járulni az űrtechnológiai vezetési és irányítási képességek fejlesztéséhez, a világűr-megfigyelésben használt szenzorok finomításához, valamint a ballisztikus rakétákkal kapcsolatos fenyegetések és az új hiperszonikus fenyegetések korai előrejelző rendszeréhez²⁹.

Másodszor, a Bizottság a főképvisezővel együttműködve megerősíti a meglévő és jövőbeli uniós űrinfrastruktúrák biztonsági és védelmi dimenzióját.

A **Galileo kormányzati ellenőrzésű szolgáltatása (PRS)**³⁰ a kormányzati felhatalmazással rendelkező felhasználók számára kínál navigációs szolgáltatásokat érzékeny alkalmazások céljára. Ehhez a szolgáltatás lehető legnagyobb mértékű folytonosságára van szükség, erős és titkosított jeleket használva, különösen a biztonság és a védelem területén. A kormányzati ellenőrzésű szolgáltatást úgy alakították ki, hogy világszerte korlátlan és megszakítás nélküli

---

²⁷ Az EU űrprogramja négy komponensből áll: a Galileo/EGNOS a helymeghatározás, a navigáció és az időzítés, a Kopernikusz a Föld-megfigyelés, a GOVSATCOM a biztonságos állami műholdas kommunikáció és az SSA a világűrbeli helyzetismeret területére irányul.

²⁸ JOIN(2022) 4 final.

²⁹ Ezeket a projekteket az EDF és annak elődprogramjai támogatják.

³⁰ Az Európai Parlament és a Tanács 1104/2011/EU határozata (2011. október 25) a Galileo program keretében megvalósuló globális navigációs műholdrendszer nyújtotta kormányzati ellenőrzésű szolgáltatáshoz való hozzáférés szabályairól (HL L 287., 2011.11.4.).

szolgáltatást nyújtson. Egyértelmű bizonyíték arra, hogy egy polgári ellenőrzés alatt álló közös infrastruktúra miként képes kielégíteni védelmi és biztonsági igényeket.

A 2022–2027 közötti időszakra szóló, **biztonságos konnektivitásra vonatkozó uniós programot** létrehozó rendeletre irányuló javaslat³¹, amely e közleménnyel együtt, az űrcsomag részeként kerül elfogadásra, biztonságos állami kommunikáció révén fogja növelni az EU rezilienciáját a konnektivitás terén. Kezdetől fogva tartalmazni fog a rezilienciával kapcsolatos védelmi követelményeket, a földközeli pálya (LEO) konstelláció pedig lehetőséget biztosít majd a hasznos teher növelésére, ami hozzá fog járulni az uniós űrprogramok egyéb komponenseihez. A rendszer az állami műholdas kommunikációra és az Európai Védelmi Alappal fennálló szinergiákra fog támaszkodni.

A Kopernikusz program fejlesztése során a lehető legnagyobb mértékben **figyelembe kell venni a védelmi követelményeket**, különös figyelmet fordítva az előírt biztonsági és teljesítményszintekre, és ezt a munkát a bizalmon alapuló megfelelő irányításnak kell alátámasztania.

Annak érdekében, hogy elősegítse a meglévő és jövőbeli uniós űrinfrastruktúrák védelmi dimenziójának fejlesztését, a Bizottság **az EDF-en keresztül** támogatni fogja **az űrtechnológiai védelmi képességek** fejlesztését. Eddig mintegy 130 millió EUR-t különítettek el a világűrrel kapcsolatos fellépések finanszírozására az EDF és annak elődprogramjai keretében.

A Bizottság támogatja a jövőbeli védelmi kihívásokkal foglalkozó együttműködési platformok kialakítását, és egyúttal azok teljesítményének javítására is törekszik, maradéktalanul kihasználva a meglévő és jövőbeli európai űrtechnológiai eszközök kínálta lehetőségeket. Például a **Galileo az uniós védelemért** (GEODE) projekt 44 millió EUR összegű társfinanszírozásban részesül³², és célja a Galileo kormányzati ellenőrzésű szolgáltatásával kompatibilis, szabványosított európai katonai navigációs vevőkészülékek kifejlesztése. A Bizottság több mint 22 millió EUR-t fog fordítani szenzorok és a vezetés és irányítás (C2) fejlesztésére – ezáltal támogatva az európai katonai űrbeli helyzetismereti információs hálózatot –, valamint a világűrbe telepített korai előrejelző képesség kifejlesztésére.

Az EDF 2021. évi munkaprogramja szerint az EDF 50 millió EUR-t különít el mind **az űrbe telepített és földi navigációs hadviseléssel (NAVWAR)** kapcsolatos megfigyelésre, mind **a zavarással szemben reziliens műholdas kommunikáció európai technológiáira**.

Harmadszor, a Bizottság azon fog munkálkodni, hogy csökkentse az Unió stratégiai függőségét a kritikus technológiáktól a kapcsolódó területeken, például a csipek, a kvantumtechnológia és a mesterséges intelligencia terén. Ennek érdekében a Bizottság maximalizálni fogja a szinergiákat az általa irányított meglévő eszközök (többek között az EDF, a Horizont Európa³³, az Űrprogram, az Európai Innovációs Tanács és az InvestEU) keretében

---

³¹ COM(2022) 57 final.

³² Az európai védelmi ipari fejlesztési program keretében.

³³ Ebben a dokumentumban „Horizont Európa” alatt a Horizont Európa program végrehajtását szolgáló egyedi program, valamint az Európai Innovációs és Technológiai Intézet értendő; az ezek keretében végzett tevékenységek kizárólag a polgári alkalmazásokra összpontosítanak.

végrehajtott, világűrrel kapcsolatos kezdeményezésekkel, és támaszkodni fog a Kritikus Technológiák Megfigyelőközpontjának tevékenységére. A Bizottság az űrinfrastruktúrák integritásának, biztonságának és működésének biztosítása érdekében megerősíti a **kapcsolódó európai ellátási láncok rezilienciáját** is.

Negyedszer, a Bizottság és a főképviseelő együttesen, saját megbízatásával összhangban kiterjeszti a Galileo jelenlegi fenyegetésselhárítási mechanizmusát³⁴ az uniós űrprogram más komponenseihez tartozó rendszerekre és szolgáltatásokra. Ez tovább erősíti majd az uniós űrinfrastruktúrák biztonsági irányítását, így javítva a fenyegetésekre való reagálást, és előmozdítja az érintett szereplők által kialakítandó megfelelő irányítást. Emellett a Bizottság és a főképviseelő a tagállamokkal szorosan együttműködve és az uniós infrastruktúrákat üzemeltető érintett ügynökségek/szervek közötti szisztematikus együttműködés révén uniós szinten javítja a helyzetismeretet, az űradatok jobb felhasználásán keresztül.

A Bizottság és a főképviseelő továbbá hozzájárul a tagállamok arra irányuló erőfeszítéseéhez, hogy továbbfejlesszék a kölcsönös segítségnyújtási és válságreagálási mechanizmusokat, többek között gyakorlatok végrehajtása, a fenyegetésekre való felkészültség javítása, az interoperabilitás fokozása és a közös stratégiai kultúra előmozdítása révén.

További lépések

- A stratégiai iránytű elfogadását követően a Bizottság és a főképviseelő javaslatot tesz egy közös uniós biztonsági és védelmi űrstratégiára.
- 2022 végéig a Bizottság megvizsgálja, hogy miként fokozható az **uniós űrtechnológiai eszközök védelme**, főként további SST-szolgáltatások, az Unió SST-teljesítményének javítása, valamint az uniós iparág potenciáljának teljes körű kiaknázása révén.
- 2022-től kezdődően a Bizottság szorgalmazni fogja a „**tervezett kettős felhasználás**” elvének érvényesítését az uniós űrinfrastruktúrák tekintetében, hogy a kormányzati igényeket kielégítő új, reziliens szolgáltatások váljanak elérhetővé. Ezzel összefüggésben a Bizottság arra ösztönzi a társjogalkotókat, hogy mielőbb fogadják el a 2022–2027 közötti időszakra szóló, a biztonságos konnektivitásra vonatkozó uniós program létrehozásáról szóló rendeletre irányuló javaslatot.
- A Bizottság fokozza a stratégiai technológiai függőségek csökkentésére és az űrinfrastruktúrával kapcsolatos ellátási láncok rezilienciájának megerősítésére irányuló munkát, különösen az uniós finanszírozási eszközökön és a Kritikus Technológiák Megfigyelőközpontján keresztül.
- A Bizottság a tagállamokkal szoros együttműködésben, a Galileo kormányzati

³⁴ Az uniós űrprogramról szóló (EU) 2021/696 rendeletben és az uniós űrprogram keretében kiépített, üzemeltetett és használt, az Unió biztonságát esetleges befolyásoló rendszerek és szolgáltatások biztonságáról szóló, 2021. április 30-i (KKBP) 2021/698 tanácsi határozatban előírtak szerint.

ellenőrzésű szolgáltatásának modelljére építve kialakítja az uniós úrinfrastruktúrák megfelelő irányítását. Értékelést készít egy kormányzati célú, reziliensebb és biztonságosabb Kopernikusz-szolgáltatás³⁵ kifejlesztésének és telepítésének megvalósíthatóságáról, a lehető legnagyobb mértékben figyelembe véve a védelmi követelményeket.

- 2022 végéig a Bizottság és a főképviseelő megvizsgálja a szolidaritási, kölcsönös segítségnyújtási és válságreagálási mechanizmusok aktiválásának lehetőségét az űrből eredő támadások, illetve a világűrbe telepített eszközöket fenyegető veszélyek esetén.

7. Európa rezilienciájának fokozása

Európának reziliensebbé kell válnia ahhoz, hogy képes legyen megelőzni és kivédeni a jövőbeli sokkhatásokat, valamint ellenállni azoknak. A nemzeti biztonsági és védelmi politikákkal való szoros összefonódás miatt e fenyegetések kezelése alapvetően a tagállamok felelőssége. Ugyanakkor vannak olyan sebezhetőségek, amelyek valamennyi tagállamban fennállnak, egyes fenyegetések pedig határokon átnyúló jellegűek, mint például a határokon átnyúló hálózatok vagy infrastruktúrák ellen irányuló támadások és az éghajlatváltozás.

Az uniós megközelítés célja a külső és a belső dimenziót egyaránt magában foglaló, zökkenőmentes folyamat kialakítása. A konkrét megoldások előmozdítása érdekében az uniós megközelítés az EU egészére kiterjedően összefogja a nemzeti, illetve uniós szintű polgári és katonai szempontokat, miközben hozzájárul a reziliencia fokozásához és az operatív hatékonyság folytonosságához.

7.1. *Fellépés a hibrid fenyegetésekkel szemben*

2020-ban a **biztonsági unióra vonatkozó uniós stratégia**³⁶ az EU biztonságának fokozása érdekében kezelendő kiemelt területként azonosította a hibrid fenyegetéseket. A stratégia e folyamatosan változó fenyegetésekre vonatkozó megújított megközelítés alapjául szolgál, és a fellépések teljes spektrumát lefedi – a korai felismeréstől az elemzésen, a helyzetismereten, a rezilienciaépítésen és a megelőzésen át a válságreagálásig és a következmények kezeléséig.

A reziliencia fokozásához és a hibrid fenyegetésekkel szembeni fellépéshez kapcsolódó intézkedések feltérképezése³⁷ több mint kétszáz uniós szintű eszközt és intézkedést ölel fel, amelyek túlnyomó többségét a Bizottság irányítja vagy támogatja. A különböző területekre vonatkozó bizottsági javaslatok – többek között a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály³⁸, a kritikus fontosságú szervezetek rezilienciájáról szóló irányelvre irányuló javaslat³⁹ és a

³⁵ A Kopernikusz kormányzati ellenőrzésű szolgáltatásához hasonló szolgáltatás.

³⁶ COM (2020) 605.

³⁷ SWD (2020) 152 final.

³⁸ COM(2020) 825 final.

³⁹ COM(2020) 829 final.

felülvizsgált uniós polgári védelmi mechanizmus⁴⁰ – tovább bővítik a hibrid fenyegetésekkel szembeni fellépés egyre gazdagabb uniós eszköztárát.

A reziliencia a hibrid fenyegetésekkel szembeni fellépés egyik alappillére. Egy 2022. januári közös szolgálati munkadokumentum⁴¹ uniós szinten 53 **reziliencia-alapértéket**⁴² határozott meg. Ez a munka – amelyet a biztonsági unióra vonatkozó stratégia irányozott elő – döntő fontosságú első lépés volt az e területen elért eredmények nyomán követése és objektív mérése felé.

Ezzel összefüggésben a Bizottság szolgálatait, az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ) és a Tanács Főtitkársága 2022 novemberében elvégzi a párhuzamos és koordinált uniós válságkezelési gyakorlatot, többek között a hibrid fenyegetések és azok számítástechnikai vetületeinek kezelése érdekében. A főképviselő átfogó irányításával végrehajtandó gyakorlat a tagállamok és az uniós ügynökségek részvételével, és a NATO gyakorlatával párhuzamos és koordinált formában fog zajlani.

A Bizottság **alkalmazkodott a fenyegetések gyorsan változó jellegéhez** is. Az EU a Belarusszal közös határon kialakult válságot követően intézkedéseket kezdeményezett **a migráció eszközként való felhasználásának** kezelésére, ideértve az EU-ba irányuló embercsempészsében vagy emberkereskedelemben érintett fuvarozók feketelistára helyezését is⁴³.

A Covid19-világjárvány világossá tette, hogy a népegészségügyi szükséghelyzetekre való reagálás összehangolt, uniós szintű fellépést követel meg. Egy olyan időszakban, amikor a népegészséget vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris fenyegetések veszélyeztethetik, az Európai Unió Egészségügyi Szükséghelyzet-felkészültségi és -reagálási Hatósága (HERA) központi szerepet játszik a határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyekre való uniós felkészültség és reagálás megerősítésében azáltal, hogy lehetővé teszi a szükséges ellenintézkedések gyors rendelkezésre állását, hozzáférhetőségét és elosztását. A világjárvány korai szakaszának tanulságaira építve folytatódik a munka a polgári hatóságok számára a népegészségügyi szükséghelyzettel összefüggésben nyújtott katonai segítség fokozása érdekében.

További lépések

- 2023-ig a Bizottság a főképviselővel és a tagállamokkal együttműködve áttekinti az ágazati reziliencia-alapértékeket, hogy azonosítani tudja **a hiányosságokat és a szükségleteket**, valamint az azok kezeléséhez szükséges lépéseket.
- A stratégiai iránytű elfogadását követően a Bizottság hozzájárul a jövőbeli uniós hibrid eszköztárhoz annak biztosítása révén, hogy a tagállamok teljes körű ismeretekkel

⁴⁰ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/836 rendelete (2021. május 20.).

⁴¹ SWD (2022) 21 final.

⁴² A vizsgált helyzetekben a kiindulási pontra, illetve az elérendő célra vonatkozó, vagy a minimumkövetelmények tekintetében javasolt referenciaértékek.

⁴³ COM(2021) 753 final.

rendelkezzenek az EU-t és tagállamait érintő hibrid fenyegetések elleni fellépést szolgáló meglévő belső eszközökről és intézkedésekről. Ennek során figyelembe veszi a hibrid fenyegetésekkel szembeni fellépés 2020. évi feltérképezésében foglalt intézkedéseket, valamint a Bizottság és a főképvisező által a közelmúltban előterjesztett javaslatokat olyan területeken, mint a kritikus infrastruktúrák és a dezinformáció.

- A stratégiai iránytű elfogadását követően a Bizottság mérlegeli a releváns szakpolitikai területek szakértőinek kijelölését, akik szükség esetén a hibrid fenyegetéseket kezelő uniós gyorsreagálású csapatok részeként mozgósíthatók, szinergiát alkotva a javaslatban előirányzott, kiberbiztonsági eseményekkel foglalkozó gyorsreagálású csoportokkal.
- Ezzel párhuzamosan a Bizottság szolgálatai és az EKSZ közösen felülvizsgálja a hibrid fenyegetésekkel szembeni fellépés uniós operatív protokollját.
- 2022 végéig a Bizottság a főképvisezővel együttműködve kialakítja a riasztási mechanizmusaira vonatkozó átfogó jövőképet, kiemelt hangsúlyt fektetve a helyzetismeret javításának lehetőségére, a többi meglévő uniós mechanizmussal összehangoltan és azokat kiegészítve. Ez megerősíti az Unió képességét a nyomon követésre és a korai észlelésre, a megelőzésre és a felkészültségre, beleértve a rezilienciát, valamint a hibrid fenyegetésekre való reagálásra.
- Szakértelmére és eszközeire támaszkodva a Bizottság hozzájárul a partnerországok rezilienciájának növelésére irányuló uniós erőfeszítésekhez.

7.2. A kiberbiztonság és a kibervédelem fokozása

A kiberbiztonsági fenyegetések elleni küzdelem jelenleg a legösszetettebb biztonsági és védelmi kihívások egyike, különös tekintettel az ilyen fenyegetések növekvő számára és hatására, ezért az állami szereplők speciális és kifinomult képességeket fejlesztettek ki.

Az EU-nak meg kell védenie a kritikus hálózati és információs rendszereket, és vezető szerepet kell játszania a globális internet biztonságának, stabilitásának és rezilienciájának, valamint szabadságának garantálásában. Fokoznunk kell a kiberbiztonságot és a kibervédelmet Európában azáltal, hogy szorosabbra fűzzük együttműködésünket, hatékonyabban ruházunk be a fejlett képességekbe, valamint megfelelő szabályokat dolgozunk ki, amelyek lehetővé teszik a kibertér valamennyi dimenziójának jobb összekapcsolását. Ezeknek az erőfeszítéseknek a polgárok, a vállalkozások és az uniós érdekek **megvédésére**, a rossz szándékú kibertevékenységek **felderítésére** és az azoktól való **elrettentésre**, valamint saját magunk kibertámadásokkal szembeni **védelmére** kell irányulniuk, ezáltal hozzájárulva a nemzetközi biztonsághoz és stabilitáshoz, valamint megerősítve az EU kiberelettentési potenciálját.

A Bizottság és a főképvisező már a 2020. decemberi uniós kiberbiztonsági stratégiában⁴⁴ meghatározott olyan ambiciózus intézkedéseket, amelyek e célok elérését szolgálják. Az EU

---

⁴⁴ JOIN(2020) 18 final.

rezilienciájának növelését számos fontos meglévő eszköz segíti elő, nevezetesen a **hálózati és információs rendszerek biztonságának az egész Unióban egységesen magas szintjét biztosító intézkedésekről szóló irányelv**⁴⁵, a **kiberbiztonsági jogszabály**⁴⁶, az **információs rendszerek elleni támadásokról szóló irányelv**⁴⁷, továbbá az **5G kiberbiztonságra vonatkozó uniós eszköztár**⁴⁸, a **nagyszabású kiberbiztonsági eseményekre és válsághelyzetekre való összehangolt reagálás tervezetéről szóló ajánlás**⁴⁹, valamint a **2018-ban aktualizált uniós kibervédelmi szakpolitikai keret**⁵⁰ végrehajtása. A Bizottság ezen túlmenően a rádióberendezésekről szóló irányelv⁵¹ alapján felhatalmazáson alapuló jogi aktust⁵² fogadott el, amely meghatározza a kiberbiztonsági biztosítékokra vonatkozó jogi követelményeket, amelyeket a gyártóknak figyelembe kell venniük a rádióberendezések tervezése és gyártása során. Végül előterjesztette a **közös kiberbiztonsági egységről** szóló ajánlást⁵³, és 2020 decemberében javaslatot tett a **kiberbiztonsági irányelv felülvizsgálatára**⁵⁴, amely javaslatról a társjogalkotók jelenleg tárgyalnak. Ezzel az ambíciószinttel összhangban a Bizottság hamarosan javaslatokat terjeszt elő az uniós intézmények, szervek és ügynökségek kiberbiztonságának és információbiztonságának fokozása céljából.

A Digitális Európa és az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF – Digitális ágazat) 2021–2025-ös többéves munkaprogramja támogatja a biztonságos kvantumkommunikációs infrastruktúra (Euro QCI) kiépítését. Az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz más kritikus kommunikációs infrastruktúrákat is támogat, köztük tagállamok közötti, illetve tagállamok és harmadik országok közötti, a legmagasabb szintű biztonsági előírásokat alkalmazó gerinchálózatokat.

Ezen eszközök kiegészítése, valamint a támadási felület és a kockázatnak való kitettség további csökkentése érdekében fokozni kell az információs és kommunikációs technológiákhoz (IKT) kapcsolódó termékek és szolgáltatások biztonságát és szabványosítását. Ez különösen fontos a kritikus hardver- és szoftverkomponensek biztonsága terén. A Bizottság ezért horizontális biztonsági követelmények bevezetéséről szóló új javaslatokat készít elő, amelyek az Unió helyzetét értékelő beszédben⁵⁵ bejelentett, **kiberrezilienciáról szóló jogszabály** központi elemét fogják képezni. Ebben az összefüggésben érdemes lehet figyelembe venni a védelmi dimenziót, különösen a közös vagy hibrid kiberbiztonsági szabványok esetleges kidolgozása során.

---

⁴⁵ (EU) 2016/1148 irányelv a hálózati és információs rendszerek biztonságáról.

⁴⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/881 rendelete (2019. április 17.) az ENISA-ról (az Európai Unió Kiberbiztonsági Ügynökségről) és az információs és kommunikációs technológiák kiberbiztonsági tanúsításáról, valamint az 526/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről.

⁴⁷ 2013/40/EU irányelv (2013. augusztus 12.).

⁴⁸ COM(2020) 50 final.

⁴⁹ A Bizottság (EU) 2017/1584 ajánlása (2017. szeptember 13.) a nagyszabású kiberbiztonsági eseményekre és válsághelyzetekre való összehangolt reagálásról, C/2017/6100.

⁵⁰ 14413/18 (2018. november 19.).

⁵¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/53/EU irányelve (2014. április 16.) a rádióberendezések forgalmazására vonatkozó tagállami jogszabályok harmonizációjáról.

⁵² C(2021) 7672.

⁵³ C(2021) 4520 final.

⁵⁴ COM(2020) 823 final.

⁵⁵ Az Unió helyzetéről szóló 2021. évi beszéd – Uniónk lelkének erősítése – 2021. szeptember 15.

Az EU és az uniós kibervédelmi szereplők (főként a tagállami védelmi erők) technológiai képességeinek továbbfejlesztése érdekében a releváns technológiák fejlesztésére és használatára irányuló polgári és védelmi beruházások tervezése során törekedni kell az érintett felek közötti szorosabb együttműködés kialakítására. A **Kiberbiztonsági Ipari, Technológiai és Kutatási Kompetenciaközpont és a koordinációs központok hálózata**⁵⁶ 2022-ben elfogadja a kiberberuházásokra vonatkozó stratégiai menetrendet. A menetrend kiaknázhatja a polgári és védelmi technológiák, valamint a potenciálisan kettős felhasználású alkalmazások közötti lehetséges szinergiákat, ezáltal törekedve a szinergiák megteremtésére más uniós programokkal – többek között a Horizont Európával, a Digitális Európa programmal és az EDF-fel –, összehangolt módon és a vonatkozó irányítási szabályok tiszteletben tartása mellett.

A Bizottság eddig 38,6 millió EUR-t különített el⁵⁷ hat kibervédelmi projektre. Ez a pénzügyi keret többek között egy európai kiberhelyzet-ismereti platform, valamint egy biztonságos és reziliens kommunikációt szolgáló technológiákkal kapcsolatos projekt kidolgozását támogatja. Az EDF változatlanul támogatni fogja a védelmi célú kiberképességek fejlesztését. 2021-ben két egyedi pályázati felhívást tettek közzé az EDF keretében, 33,5 millió EUR pénzügyi keretösszegre. Bár a védelmi képességekkel kapcsolatos valamennyi projekt rendelkezik kiberdimenzióval, a kibervédelem az elkövetkező években is prioritás marad az EDF számára.

Az Unión belüli potenciális nagyszabású eseményekre és válságokra való jobb felkészülés összefüggésében a fokozott koordináció elengedhetetlen a helyzetismeret biztosításához, a lehetséges reagálási igények és az erőforrások gyors azonosításához, valamint a tagállami és uniós szintű érintett szereplők közötti hatékony kommunikáció összehangolásához, ezáltal mérsékelve az Unióra kifejtett potenciális hatásokat.

A rossz szándékú kibertevékenységek felderítésének megerősítése és a helyzetismeret javítása céljából a Bizottság a tagállamokkal karöltve dolgozik a **kiberfenyegetettségi információk megosztására szolgáló, határokon átnyúló platformok (EU SOC)** létrehozásán, valamint a biztonsági műveleti központok (SOC) nemzeti szintű kapacitásainak megerősítésén. A határokon átnyúló platformok célja, hogy lehetővé tegyék a különböző forrásokból származó kiberfenyegetettségi adatok, valamint az eszközök és képességek széles körű, megbízható környezetben történő megosztását. E célból új generációs, rendkívül biztonságos eszközöket és infrastruktúrákat fognak használni. A tervek szerint ez lehetővé teszi a kollektív felderítési kapacitások javítását, valamint a hatóságok és az érintett szervezetek időben történő riasztását. Ezek a fellépések a Digitális Európa program pénzügyi támogatásában fognak részesülni, konkrétan az uniós biztonsági műveleti központok – és ezen belül például a fejlett eszközök és infrastruktúrák – fejlesztésével és üzemeltetésével kapcsolatos közös közbeszerzés, valamint a tagállami biztonsági műveleti központok kapacitásépítésére vonatkozó támogatási felhívás révén. Következő lépésként a tagállamokkal együtt meg lehetne vizsgálni az e területen folytatott nemzeti szintű polgári–katonai együttműködés előmozdításának lehetőségét.

---

⁵⁶ PE/28/2021/INIT.

⁵⁷ Az európai védelmi ipari fejlesztési program keretében.

A biztonsági eseményekre való reagálás terén fokozni kell a tagállamok közötti kiberbiztonsági együttműködést, egyebek mellett **a polgári és a védelmi reagálási csoportok** közötti esetleges együttműködés révén. A közös kiberbiztonsági egység célja, hogy összefogja az összes érintett kiberbiztonsági közösséget (vagyis a diplomáciai, a polgári, a bűnüldözési és a védelmi szereplőket) a nagyszabású kiberbiztonsági eseményekre és válságokra való összehangolt uniós reagálás biztosítása, valamint az e támadásokat követő helyreállításhoz való segítségnyújtás érdekében. Ezért a katonaság és más kiberbiztonsági közösségek strukturális együttműködést folytathatnának és összehangolhatnak tevékenységüket a közös koordinációs egység segítségével.

A **kiberképzések** közös képzés és gyakorlatok keretében történő **fejlesztése** szintén kulcsfontosságú a kibertámadásokkal szembeni tényleges reziliencia, a kiberképeségek javítása, a közös értelmezés kialakítása és a közös reagálási képesség kiépítése szempontjából. Amennyiben a tagállamok úgy döntenek, fontolóra vehetik a megerősített polgári–katonai együttműködés kialakítását a kiberképzés és a közös gyakorlatok terén, az Európai Biztonsági és Védelmi Főiskola és az EDF kiberoktatási, -képzési és -gyakorlati programjaira építve.

További lépések

- 2022 harmadik negyedévéig a Bizottság javaslatot tesz a **kiberrezilienciáról szóló jogszabályra**, amely a termékek és a kapcsolódó szolgáltatások kiberbiztonságát hivatott növelni a belső piacon.
- A kiberfenyegetettségi információk és eszközök megosztására szolgáló új uniós biztonsági műveleti központok létrehozása érdekében a Bizottság 2022 második negyedévéig részvételi szándék kifejezésére való felhívást tesz közzé e platformok tárhelyszolgáltatóinak kiválasztása céljából, célzott ütemterv kíséretében. Ez megnyitja az utat a kiberfenyegetésekkel kapcsolatos információk felderítésére és megosztására szolgáló uniós stratégiai képesség kiépítéséhez.
- A Bizottság együttműködik a tagállamokkal annak érdekében, hogy a koordináció megerősítése révén fokozza a nagyszabású kiberbiztonsági eseményekre való felkészültséget, ideértve a reagálás kapcsán felmerülő potenciális szükségletek és erőforrások azonosítását is.
- 2022-ben a Bizottság javaslatot tesz a Kiberbiztonsági Kompetenciaközpont stratégiai menetrendjére – többek között a kettős felhasználású technológiákat és a polgári–katonai szinergiákat illetően –, amelyet az érintett szereplőkkel összehangolt módon kell kialakítani.
- A Bizottság a főképviselővel együtt továbbra is támogatja a tagállamokat a közös koordinációs egység létrehozásában – különös tekintettel a kölcsönös segítségnyújtási mechanizmusra –, és ösztönzi a polgári–katonai együttműködést a védelmi szakértők és más közösségek (vagyis a polgári, a bűnüldözési és a diplomáciai szereplők) közötti információcsere és koordináció megkönnyítése érdekében.
- A Bizottság felkéri az európai szabványügyi szervezeteket, hogy dolgozzanak ki a kiberbiztonságra és a magánélet védelmére vonatkozó harmonizált szabványokat a

rádióberendezésekről szóló irányelv alapján nemrégiben elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktussal összhangban.

- A Bizottság együttműködik a főképviselővel az EU kibervédelmi politikájának továbbfejlesztése érdekében, amelyet 2022 végéig a tagállamok elé terjesztenek.
- A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy a meglévő polgári és védelmi képzési és gyakorlati keretekkel együttműködve mérleget tegyék a közös kibervédelmi képzések és gyakorlatok létrehozásának lehetőségét.

7.3. A katonai mobilitás fokozása

A katonai mobilitásról szóló cselekvési terv végrehajtása révén az EU máris jelentős lépéseket tesz a katonai személyzet, eszközök és felszerelések Unión belüli és kívüli mobilitásának fokozása érdekében, ezáltal javítva a gyors reagálásra vonatkozó képességünket válsághelyzetekben, illetve a rutinszerű tevékenységek, például katonai gyakorlatok keretében. A katonai mobilitás egyúttal az EU és a NATO közötti együttműködés egyik kiemelt projektje.

Az EU a 2021–2027 közötti időszakra 1,69 milliárd EUR-t irányzott elő a kettős felhasználású közlekedési infrastruktúra támogatására, így a katonai mobilitás az új Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF)⁵⁸ kulcselemének számít. A 2021–2023-as munkaprogram értelmében éves szinten 330 millió EUR költségvetési keret áll rendelkezésre, és az első pályázati felhívásokat 2021 szeptemberében tették közzé.

A katonai mobilitás az EDF 2021. évi munkaprogramjában is szerepel. A katonai mobilitással kapcsolatos információk biztonságos és gyors cseréjét lehetővé tevő digitális rendszer kifejlesztése a katonai és logisztikai rendszerekre vonatkozó pályázati felhívás két fő témájának egyike. A teljes pályázati felhívás indikatív költségvetése 50 millió EUR.

A Bizottság 2021. december 14-én javaslatot tett a transzeurópai közlekedési hálózatról (TEN-T) szóló rendelet felülvizsgálatára. A javaslat egyebek mellett a polgári és katonai mobilitásra vonatkozó előírások szigorítását, valamint a katonai mobilitás szempontjából fontos új útvonalak TEN-T térképeken való megjelenítését célozza.

A Bizottság a továbbiakban is törekszik az EU-n belüli és kívüli katonai mobilitáshoz való hozzájárulásra, többek között azáltal, hogy a vonatkozó – különösen a közlekedéssel és a határokon átnyúló eljárásokkal kapcsolatos – jogalkotási javaslatok és kezdeményezések kidolgozásakor ezt a szempontot is figyelembe veszi.

További lépések

- 2022 végéig a Bizottság a főképviselővel együtt javaslatot tesz a katonai mobilitásról szóló közös cselekvési terv aktualizálására, ami a közlekedés digitalizációjával, a közlekedési infrastruktúra kiberrezilienciájával és a mesterséges intelligenciával

⁵⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1153 rendelete (2021. július 7.) az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz létrehozásáról, valamint az 1316/2013/EU és a 283/2014/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről.

kapcsolatos igények azonosítását is magában foglalhatja.

7.4. Az éghajlatváltozási kihívások védelmi vetületeinek kezelése

Az éghajlatváltozás és a biológiai sokféleség csökkenése új fenyegetések megjelenésével jár. A művelési hatékonyság fenntartása változatlanul prioritást élvez, ugyanakkor a védelmi ágazatnak az éghajlatváltozás biztonsági hatásaihoz való alkalmazkodás terén is helyt kell állnia, a műveletek szélsőségesebb éghajlati körülmények közötti végrehajtását is beleértve, valamint az uniós klímapolitika – különösen az európai zöld megállapodás – keretében hozzá kell járulnia az éghajlatváltozás mérsékléséhez. Az energiahatékonyság javítását, a megújuló energia használatának lehetőség szerinti növelését és az ágazat kibocsátásainak csökkentését szervesen be kell építeni a 2050-ig megvalósítandó klímasemlegességre, valamint a biológiai sokféleség védelmére és a körforgásos gazdaság megerősítésére irányuló közös erőfeszítéseinkbe.

A körforgásos rendszerek kifejezetten előnyösnek bizonyulhatnak a védelmi iparágak és a védelmi beszerzés terén, mivel javítják az erőforrás-hatékonyságot, növelik bizonyos kritikus fontosságú anyagok nyílt stratégiai autonómiáját, valamint meghosszabbítják és optimalizálják a védelmi felszerelések használatát⁵⁹. A Bizottság azonosítani és támogatni fogja azokat a lehetőségeket, amelyek révén javítható a védelmi felszerelések szétszerelésének, alkatrészeik begyűjtésének, javításának, felújításának és újragyártásának a kialakítása. Ide tartoznak a védelmi felszerelések korszerűsítésének lehetőségei is, hogy működésük a művelési helyszíneken fennálló egyre nehezebb környezeti feltételek mellett is folytatódhasson.

Ezzel összefüggésben a Bizottság elkötelezett a 2020. évi közös uniós éghajlatváltozási és védelmi ütemterv⁶⁰ végrehajtása mellett, amelyre vonatkozóan a Bizottság szolgálatai 2022 első felében közzéteszik az EKSZ-szel és az EDF-fel közösen kidolgozott első éves eredményjelentést. Az EDF⁶¹ 2021. évi munkaprogramja már azonosított az energiagazdálkodással és az energiahatékonysággal összefüggő témákat. Az ezekhez kapcsolódó védelmi technológiák és termékek kutatásának és fejlesztésének támogatására irányuló pályázati felhívás céljaira 133 millió EUR-t különítettek el. Mivel a NATO, az ENSZ, valamint az Egyesült Államok és más partnerek is fokozzák hasonló törekvéseiket, az EU megerősíti a felek között személyzeti szinten folytatott párbeszédet az éghajlatváltozás, a biztonság és a védelem közötti kapcsolatáról.

További lépések

- 2022 első felében a Bizottság szolgálatai, az EKSZ és az EDA előterjesztik az éghajlatváltozási és védelmi ütemterv végrehajtásáról szóló első eredményjelentést.
- 2022 folyamán a Bizottság értékelést készít az általa irányított meglévő eszközök (köztük

⁵⁹ [IF CEED \(europa.eu\)](https://www.ceed.eu); [Körforgásos védelem – Hírek és háttérinformációk – Cambridge Judge Business School](#)

⁶⁰ 12741/20.

⁶¹ Az EDF-rendelet kimondja, hogy „az alap hozzájárul az éghajlati szempontoknak az uniós szakpolitikákban történő érvényesítéséhez, valamint azon általános célkitűzés megvalósításához, hogy az uniós költségvetési kiadások 30 %-a éghajlatpolitikai célok elérését támogassa”.

az EDF, a Horizont Európa, a Horizont 2020, a CEF és a LIFE) keretében végrehajtott, éghajlattal, illetve védelemmel kapcsolatos kezdeményezésekről a potenciális szinergiák fokozása érdekében.

- 2022 végéig a Bizottság az általa irányított eszközök éghajlati, illetve védelmi vonatkozásaira épülő szakpolitikai keretet hoz létre annak érdekében, hogy hozzájáruljon a polgári biztonsági szereplők és a fegyveres erők által használt kritikus technológiák energiaigényének csökkentéséhez és energetikai rezilienciájának növeléséhez. Ezzel összefüggésben konkrét, az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens megoldásokat dolgoz ki.
- 2022 folyamán a Bizottság megvizsgálja, hogy milyen lehetőségek tárulnak fel akkor, ha az energiával kapcsolatos irányelveket erőteljesebben alkalmazzák katonai infrastruktúrákra (például irodákra, központokra, laktanyákra, kórházakra, akadémiákra), figyelembe véve a zöld közbeszerzés lehetőségét is, az európai zöld megállapodás (azaz az energiahatékonyság jegyében indított új épületkorszerűsítési program, az energiahatékonysági irányelv felülvizsgálata és az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv) részeként.
- 2022 folyamán a Bizottság és a főképviselő kiterjeszti és elmélyíti a NATO-val, az ENSZ-szel és az érintett kétoldalú partnerekkel, például az Egyesült Államokkal és Kanadával az éghajlat, a biztonság és a védelem közötti kapcsolatra irányuló, személyzeti szintű munkát.

8. Következtetések

A világ összetettebb, konfliktusokkal terheltebb, versengőbb és összekapcsoltabb, mint valaha – és ez megköveteli az EU-tól, hogy fokozza az uniós stratégiai érdekek és értékek védelmére irányuló erőfeszítéseit. A hamarosan elkészülő biztonsági és védelmi uniós stratégiai iránytű ambiciózus célokat fog kitűzni Európa hosszú távú biztonsága és védelme tekintetében, amihez ez a közlemény aktívan hozzájárul.

E célból a Bizottság a következő új, az európai védelmi piac versenyképességének további növelése szempontjából kulcsfontosságú területeket azonosította:

- **annak feltérképezése, hogy milyen ösztönzőkkel mozdíthatók elő eredményesebben az európai uniós együttműködés keretében kifejlesztett és/vagy beszerzett kulcsfontosságú stratégiai képességekre és kritikus stratégiai eszközökre irányuló tagállami beruházások;**
- **az uniós együttműködés keretében kifejlesztett védelmi képességek közös beszerzésének fokozott ösztönzése, többek között héamentesség biztosítása és az EDF ösztönző mechanizmusának esetleges megerősítése révén;**

- **a tagállamok felkérése a fegyver kivétel-ellenőrzési gyakorlatok további észszerűsítésére és közelítésére**, különösen az uniós együttműködés keretében kifejlesztett védelmi képességek tekintetében.

A Bizottság továbbá végrehajtja azokat a már folyamatban lévő kezdeményezéseket, amelyek az európai védelem stratégiai támogató eszközének minősülnek – amilyen például **az EDF és a katonai mobilitás** –, valamint azokat, amelyek elengedhetetlenek Európa rezilienciájának megerősítéséhez, különös tekintettel a világűrre, a hibrid fenyegetésekkel szembeni fellépésre, a kiberbiztonság megerősítésére és a védelemmel kapcsolatos éghajlatváltozási kihívások kezelésére.

A Bizottság változatlanul készen áll arra, hogy az elért eredmények, valamint az Uniót érő fenyegetések és kihívások jövőbeli alakulásának fényében további lépések megtételét mérlegelje.